

Svar på skriftligt spörsmål SSS 6/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om grunderna för coronarestriktionerna och om att rätta till lagen om smittsamma sjukdomar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 6/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Heikki Vestman /saml m.fl.:

När lämnar regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag om korrigerering eller upphävande av 58 och 58 a–l i lagen om smittsamma sjukdomar,

på vilka forsknings- eller andra sakkunniguppgifter har rekommendationerna som regeringens coronaministergrupp meddelat och social- och hälsovårdsministeriets styrbrev grundat sig på,

när offentliggör regeringen informationsunderlaget för sina restriktionsbeslut,

grundar sig Institutet för hälsa och välfärds modell för riskpotentialen på vetenskaplig eller forskningsbaserad information,

när offentliggör regeringen informationsunderlaget för den ovannämnda modellen för riskpotentialen,

har social- och hälsovårdsministeriet politiskt styrt framtagandet av Institutet för hälsa och välfärds modell för riskpotentialen och om ja, på vilka grunder,

varför har regeringen fortfarande inte ökat hälso- och sjukvårdens kapacitet och antalet platser för intensivvård för att svara på coronavirusläget, och

när bedömer regeringen restriktionernas samhälleliga totala skador i förhållande till de fördelar som uppnåtts?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt 58 § i den tills vidare gällande lagen om smittsamma sjukdomar kan kommuner eller regionförvaltningsverk, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom, fatta beslut om att stänga vissa lokaler samt förbjuda allmänna

sammankomster eller offentliga tillställningar. Under covid-19-pandemin har 58 a–h § införts i lagen om smittsamma sjukdomar. Syftet med paragraferna är att förhindra att covid-19-smittor sprids i förplägnadsrörelser, vid offentliga tillställningar och i persontrafik utan fullständigt användningsförbud. Bestämmelserna om förplägnadsrörelser trädde i kraft den 1 juni 2020 och bestämmelserna om offentliga tillställningar och persontrafik den 22 februari 2021 och de gäller till och med den 30 juni 2022. För att kunna utöva befogenheterna i bestämmelserna krävs att begränsningsåtgärderna anses vara nödvändiga och proportionella för att förhindra spridningen av covid-19-smittor. Om dessa villkor inte uppfylls är det inte möjligt att utöva befogenheten trots att bestämmelserna är i kraft. Statsrådet följer upp det internationella och nationella covid-19-pandemiläget och bedömer behovet av lagändringar samtidigt som det bedömer om de befintliga befogenheterna är tillräckliga med tanke på att epidemiläget försvårats avsevärt.

Social- och hälsovårdsministeriets befogenhet för styrning under covid-19-pandemin grundar sig på lagen om smittsamma sjukdomar enligt vilken den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av bekämpningen av smittsamma sjukdomar hör till social- och hälsovårdsministeriets uppgifter. Ministeriet ansvarar för den rikstäckande beredskapen för störningar inom hälso- och sjukvården eller för hot om sådana, och för ledarskapet i dessa situationer. Institutet för hälsa och välfärd är ett nationellt sakkunniginstitut för bekämpning av smittsamma sjukdomar och stödjer bland annat social- och hälsovårdsministeriet med sin sakkunskap. Coronaministergruppens rekommendationer och social- och hälsoministeriets styrbrev grundar sig på Institutet för hälsa och välfärds medicinska och epidemiologiska sakkunskap och beaktar lägesbilden inom social- och hälsovårdens servicesystem och ramvillkoren i lagstiftningen.

Enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är myndigheternas handlingar i princip offentliga. Lagstiftningens informationsunderlag har beskrivits i regeringens propositioner och informationsunderlaget för statsrådets beslut i promemorior som gäller besluten och dessa är offentligt tillgängliga på riksdagens och statsrådets webbplatser. Institutet för hälsa och välfärd har regelbundet publicerat en aktuell epidemiologisk lägesbild på sin webbplats och på torsdag varje vecka har lägesbilden presenterats i social- och hälsovårdsministeriets och Institutet för hälsa och välfärds informationsmöten om lägesbilden.

Handlingsplanen för hybridstrategin reviderades i början av hösten 2021 under ledning av social- och hälsovårdsministeriet och i samarbete med myndigheter som Institutet för hälsa och välfärd. I samband med utarbetandet av handlingsplanen har Institutet för hälsa och välfärd som sakkunnigmyndighet självständigt utarbetat en bedömningstabell för riskpotentialen till stöd för användningen av handlingsplanen. Informationsunderlaget för tabellen har inhämtats från början av pandemin allteftersom internationella och nationella uppföljningsdata och forskningsrön har ökat och förstärkts. Bedömningstabellen för riskpotentialen är en sakkunnigbedömning på basis av inhämtade uppgifter och avsedd för att stödja beslutsfattandet. Social- och

hälsovårdsministeriet har inte styrt Institutet för hälsa och välfärd i framtagningen av riskpotentialsmodellen.

Social- och hälsovårdsministeriet har under epidemin regelbundet haft samråd med chefsöverläkare vid sjukvårdsdistrikt och följt upp och bedömt läget för platser på sjukhus och för intensivvård. I dessa diskussioner har man behandlat kapacitetens tillräcklighet och beredskapsplaner för kapacitetsökning. Tillräckliga platser på sjukhus och för intensivvård bedöms på längre sikt tillsammans med välfärdsområdena som en del av strukturreformen inom social- och hälsovården.

Inom ramen för varje handlingsplan för hybridstrategin och utarbetandet av den nödbromsmekanism som infördes i december 2022 har en omfattande konsekvensbedömning genomförts i samverkan med flera ministerier. Vid bedömningen av de övergripande konsekvenserna har man utöver åtgärdernas hälsomässiga konsekvenser även granskat de sociala konsekvenserna, konsekvenserna för befolkningens välfärd, de ekonomiska konsekvenserna och konsekvenserna för de grundläggande rättigheterna. Dessutom har statsrådets kansli under pandemin gjort flera bedömningar om coronaåtgärdernas övergripande konsekvenser och alla ministerier har deltagit i dessa bedömningar.

Helsingfors 18.2.2022

Familje- och omsorgsminister Aki Lindén